

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2 Kar	Földrajz Kar
1.3 Intézet	Magyar Földrajzi Intézet
1.4 Tanulmányi terület	Földrajz
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Tanulmányi program/Szak	Turizmusföldrajz

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	KULTÚRA ÉS CIVILIZÁCIÓ						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Máthé András, egyetemi adjunktus						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Máthé András, egyetemi adjunktus						
2.4 Tanulmányi év	II	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	V	2.7 Tantárgy típusa	Köt.

3. Teljes becsült idő

3.1 Heti óraszám	4	3.2 melyből előadás:	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	42	3.5 melyből előadás:	28	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
Tanulás kézikönyvből, jegyzetből, szakirodalomból és saját jegyzetekből					15
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					8
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					5
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					3
Vizsga					2
Más tevékenységek					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	33				
3.8 A félév össz-óraszám	75				
3.9 Kreditszám	3				

4. Előfeltételek

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none"> Nincsenek
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> Nincsenek

5. Feltételek

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Számítógéppel/lappal, videó vetítővel felszerelt tanterem
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Számítógéppel/lappal, videó vetítővel felszerelt tanterem

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A turizmussal kapcsolatos komplex problémák beazonosításához, elemzéséhez és magyarázatához szükséges szakmai tudás fejlesztése a különböző földrajzi fogalmak, kultúrtörténeti folyamatok és jelenségek integrált alkalmazása során • A különböző forrásokból származó információk összegzése és harmonizálása, az akadémiai, gazdasági és igazgatási szféra szereplőivel kapcsolatos kommunikációs, hálózatépítő és partnerségi kompetenciák kialakításához szükséges készségek fejlesztése • Az elméleti és módszertani ismeretek gyakorlatba ültetése és területi diagnózisok kidolgozásában való felhasználása a tanult módszerek, eszközök és eljárások következetes alkalmazása mellett.
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A hatékony, pontos, felelősségteljes és eredményorientált munkamódszerek elsajátítása és gyakorlatba ültetése a szakmai etikai kódex elveinek, normáinak és értékeinek figyelembe vételével. • Multidiszciplináris csoportmunkában alkalmazott hatékony szervezési, kommunikációs elvek és technikák elsajátítása figyelembe véve a különböző szervezeti szintek vagy szakmai csoportok eltérő szerepkörét. • Szakmai képzések szükségességének a felismerése és ezen kompetenciák igazítása a humán környezet dinamikájához.

7. A tantárgy célkitűzései

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<p>Az előadások fő célkitűzése a diákok egyetemes kultúrtörténeti, művészeti, művészettörténeti és tudománytörténeti fogalomkészleteinek megalapozása. A civilizációfejlődés és a fő eszmeáramlatok történeti fejlődésének bemutatásán keresztül az emberiség közös kultúrörökségének egy átfogó képét kívánja rögzíteni a hallgatóság számára.. A fő hangsúly azoknak a kulturális örökséghez tartozó alkotásoknak a bemutatására kerül, melyek egyszersmind meghatározó turisztikai vonzó tényezők. Itt természetesen nemcsak az egyedi, materializált alkotásokra helyeződik a hangsúly, hanem említést ejtünk a szellemi irányzatokról, mentális és tudományos alkotásokról, melyek egyetemes kultúrértékeket hoztak létre és meghatározták illetve kialakították az egyes helyek kulturális turisztikai kínálatát (pl. vallási tájak a nagy világvallások származási helyén vagy zarándokhelyek – Mekka, Jeruzsálem, Benares, Lhasza, stb.). A vázolt kultúrtörténeti tananyag kronológiai dimenziója merészen átfogó jellegű, felölelve a történelem előtti időktől egészen a posztmodern, posztindusztriális, információs társadalomig terjedő időintervallumot. Mégis az alaphangsúly a zsidó-keresztény gyökerű európai kultúrára esik, ez képezvén a fő prioritást az</p>
--------------------------------------	---

	ismeretanyagok elsajátításakor hallgatóink számára. Ugyanakkor az előadások során szó esik az Európán kívüli kultúrákról, egzotikusabb tájak civilizációjáról, mely kiegészítené a hallgatók világszemléletét ezen a téren.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<p>A Kultúra és Civilizáció tantárgy keretén belül elméleti és gyakorlati jellegű ismeretek elsajátítására kerül sor, melyek közvetlenül hasznosíthatók a feltételezett későbbi turisztikai tevékenység tervezési illetőleg kivitelezési folyamatában.</p> <p>Általános készségként a turisztikai tevékenység átfogó rendszerének megismerése, valamint egyéb, a turizmus számára nélkülözhetetlen egyéb tudományterületek (történelem, művészettörténet, régészet, építészet stb.) által nyújtott ismereteket sajátíthatják el a hallgatók.</p>

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Alapkonceptiók és alapfogalmak, definíciók – kultúra és civilizáció – hasonlóságok, azonosságok, különbségek.	interaktív bemutatás	2 óra
2. Az antikvitás kulturális öröksége – az Ókori Kelet kultúrái. A „termékeny félhold” gazdasági, társadalmi és kulturális múltja	előadás, heurisztikus párbeszéd	2 óra
3. Az európai kultúra és civilizáció fundamentumai – a zsidó-keresztény kultúráörökség, a görög társadalom és kultúra szakaszai, társadalmi értékvilága.	interaktív bemutatás	2 óra
4. A Róma-i Birodalom kialakulása az európai kultúra és civilizációra mért hatásai. Az antik világ irodalmi.	szóbeli előadás interaktív részekkel	2 óra
5. A feudalizmus kora – gazdasági-társadalmi szerkezet. 5.1 Egyházi építészet 5.2 Filozófiai irányzatok 5.3 Vallásos irodalom zenei kultúra 5.4 Irodalmi alkotások, krónikák.	szóbeli előadás interaktív részekkel	2 óra
6. A modern kor kultúrája: reneszánsz és humanizmus	szóbeli előadás interaktív részekkel	2 óra

(korforduló) 6.1 Reformáció 6.2 Puritanizmus 6.3 Barokk 6.4 Ellenreformáció		
7. A polgári társadalom kultúrája és civilizációja. A kulturális tőke helye és szerepe a társadalomban és a gazdasági életben. 7.1 Felvilágosodás 7.2 Romantika 7.3 Realizmus 7.4 Pozitivizmus 7.5 Avantgárd sugárzás.	interaktív bemutatás	2 óra
8. Kultúra és civilizáció a jelenkorban. 8.1 Kisebbségi törekvések Európában a XX-ik században. 8.2 A kulturális identitás helye és szerepe a nemzetiségek életében és önszerveződésébe.	szóbeli előadás interaktív részekkel	2 óra
9. A világgazdaság globalizációja: a globalizáció fogalma, a globális világgazdaság kialakulásának lépcsőfokai 9.1 A világgazdaság főbb fejlődési tendenciái, a világgazdaság térszerveződése	szóbeli előadás interaktív részekkel	2 óra
10. Az európai integrációs törekvések (1919-2009), a centrum és periféria. 10.1. Az Európai Unió és Románia kapcsolatának alakulása a legutóbbi évtized és a csatlakozás óta eltelt években.	szóbeli előadás interaktív részekkel	2 óra
11. A világháborúk korszaka, civilizációk pusztulása. 11.1 Gazdaság, társadalom, kultúra.	szóbeli előadás interaktív részekkel	2 óra
12. A kátpólusú világ és társadalmi rendszerek kialakulása, gazdasági, társadalmi és kulturális élettere. 12. 1 A Szocialista és Kapitalista társadalmak.	szóbeli előadás interaktív részekkel	2 óra

13. A rendszerváltozás utáni átrétegződési folyamatok, társadalmi struktúra, mobilitás. 13. 1 Társadalmi egyenlőtlenségek, szabadidő felfogások, időmérleg vizsgálatok ('60-as, '70-es, '80-as évek)	szóbeli előadás interaktív részekkel	2 óra
14. Az információs társadalom: az „életfogytig való tanulás” fogalom definíciója és értelmezése 14.1 A tanulási folyamat és annak motiváló tényezői, az oktatási rendszer és annak technikai-tudományos háttere	szóbeli előadás interaktív részekkel	2 óra

Könyvészet:

1. Mureșianu M. (2003), Cultură și civilizație, Editura Societății Culturale Pro Maramureș „Dragoș Vodă”, Cluj-Napoca.
2. Ovidiu Drimba, Istoria culturii și civilizației, București, 1985
3. Bernek Á. (szerk.) (2002), A globális világ politikai földrajza, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
4. Held D., McGrew A., Goldblatt D., Perraton J. (2004), Transformări globale. Politică, economie și cultură, Editura Polirom, Iași.
5. Kinder H., Hilgemann W. (1999), Atlasz – Világtörténelem, Athenaeum kiadó, Budapest.
6. Norman Davies, Európa története, Osiris kiadó, Budapest, 2002
7. Johan Huizinga, A középkor alkonya, Helikon kiadó, Budapest, 1982
8. Pierre Chaunu, A klasszikus európa, Gondolat kiadó, Budapest, 1971
9. Beluszky P. (2001), A Nagyalföld történeti földrajza, Dialóg Campus – Studia Regionum, Budapest-Pécs.
10. Boia L. (1999), Történelem és mítosz a román köztudatban, Kriterion könyvkiadó, Bukarest.
11. Diódsi Gy., A római jog világa, Budapest, 1973.
12. Durandin Catherine (1998), A román nép története, Maecenas, Budapest.
13. Eliade M. (2002, 2003), Vallási hiedelmek és eszmék története, Osiris könyvkiadó, Budapest.
14. Frisnyák S. (1999), Magyarország történeti földrajza, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
15. Fukuyama F. (2002), Marea ruptură. Natura umană și refacerea ordinii mondiale, Editura Humanitas, București.
16. Gernet J. (2005), A Kínai civilizáció története, Osiris könyvkiadó, Budapest.
17. Gyáni G., Kövér Gy. (2003), Magyarország társadalomtörténete – A reformkortól a második világháborúig, Osiris könyvkiadó, Budapest.
18. Palotás Emil, Kelet-Európa története a 20. század első felében, Osiris kiadó, Budapest, 2003.
19. Benke József, Az arab országok története I-III., Alexandra kiadó, debrecen, 1998.
20. E.J. Hobsbawm, A szélsőségek kora. A rövid XX. Század története, Pannonica kiadó, Budapest, 1998.
21. Hegyi D. – Kertész I. – Németh Gy. – Sarkady J. (2005), Görög történelem, Osiris könyvkiadó, Budapest.
22. Huntington S. P. (1998), Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale, Editura Antet, București.
23. Georges Duby, A nő a középkorban, Corvina, Budapest, 2000.
24. Georges Duby, A katedrálisok kora, Gondolat kiadó, Budapest, 1984.
25. Jordan P. (2005), The Concept of the Cultural Region and the Importance of Coincidence between Administrative and Cultural Regions, in: Romanian Review of Regional Studies, Journal of the Centre for Regional Geography, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

26. Mansuelli, G.A. , Civilizațiile Europei vechi, București, 1978
27. Ritoók Zs., Régi görög hétköznapiak, Budapest, 1988
28. Dideriks H.A., A Nyugat-európai gazdaság és társadalomtörténet, Osiris kiadó, Budapest, 1995.
29. Judt T., (2000), Europa iluziilor, Editura Polirom, Iași.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Terminológia értelmezése, különböző alapfogalmak meghatározása, (kultúra, civilizáció, társadalom)	munka szervezett csoportokban	2 óra
2. Az ókori Egyiptom kultúrája, piramisok, hiedelmevilág, gazdaság.	munka szervezett csoportokban	2 óra
3. A görög kultúra, szokások, városállamok rendszere, Athén, Spárta, művészet, infrastruktúra.	interaktív csoportos tevékenység	2 óra
4. Provinciák, római jogrendszer, pax romana, szokások, művészetek, archaikus kor, klasszikus kor, hellénizmus irodalma, polgárháborúk kora, császárkor.	interaktív csoportos tevékenység	2 óra
5. Feudális társadalom felépítése, katedrálisok kora, mezőgazdaság, művészetek.	interaktív csoportos tevékenység	2 óra
6. Itáliai reneszánsz, vallásmozgalmak, Luther és Kálvin tanai, humanizmus, emberközpontúság.	interaktív csoportos tevékenység	2 óra
7. Ipari társadalmak, urbanizáció, forradalmak kora, nemzetállamok kialakulása.	interaktív csoportos tevékenység	2 óra
8. Birodalmak felbomlása, új gazdasági, társadalmi, politikai világkép	interaktív csoportos tevékenység	2 óra
9. Globalizáció, versenyképesség fokozása, a világgazdaság multipolárisra való alakulása (Nyugat-Európa, USA, Japán), európaizálódó társadalmak és kultúrák.	interaktív csoportos tevékenység	2 óra
10. Pán-Európa mozgalom, különböző uniós tervezetek, Románia tárgyalásai az EU-val, Koppenhágai kritériumok.	interaktív csoportos tevékenység	2 óra
11. Háború előtti gazdasági és társadalmi egyenlenségek, világgazdasági érdekek, erőegyensúly politika felbomlása. Emberi értékek pusztulása.	interaktív csoportos tevékenység	2 óra
12. Bipoláris rendszer, Szovjet Unió és szatelitállamai,	interaktív csoportos tevékenység	2 óra

USA , mint kapitalista modell, az emberi kultúra és civilizáció átalakulása, ateista világszemlélet. Erőszak által beszűkített világszemlélet.		
13. Demokratikus államok kialakulása, nemzeti viszályok felszínre törése, a határok megnyílása.	interaktív csoportos tevékenység	2 óra
14. Az EU célja, hogy a világ legversenyképesebb tudásalapú társadalmává alakuljon, az európai ifjúság átvezetése a digitális korszakba. Új társadalom kép, régiók kulturális jellegzetességeinek konzerválása, kiemelése, versenyképes piacorientálttá alakítása.	interaktív csoportos tevékenység	2 óra

Könyvészet:

1. Kákosy L. (2003), Az ókori Egyiptom története és kultúrája, Osiris kiadó, Budapest.
  2. Falus Róbert, Az antik világ irodalmi, Gondolat kiadó, Budapest, 1976
  3. Király I., Pándi P., Sötér I. (1963), A magyar irodalom története, Gondolat kiadó, Budapest.
  4. Kósa L. (2000), Magyar művelődéstörténet, Osiris kiadó, Budapest.
  5. Kunzmann P., Burkhard F., Wiedemann F. (1999), Atlasz – Filozófia, Athenaeum kiadó, Budapest.
  6. Pounds N. J. G. (1997), Európa történeti földrajza, Osiris kiadó, Budapest.
  7. Price R. (2001), Franciaország története, Maecenas kiadó, Budapest.
  8. Revel J. F. (2004), Obsesia antiamericană, Editura Humanitas, București.
  9. Matolcsy György, Amerikai birodalom, Válasz könyvkiadó, Budapest, 2004
  10. Trócsányi A., Tóth J. (2002), A magyarság kulturális földrajza II, Pannónia tankönyvek, Pécs.
  11. Steven Runciman, A kereszties hadjáratok története, Osiris kiadó, Budapest, 2002
  12. Szántó Gy. T. (2000), Anglikán reformáció, angol forradalom, Európa könyvkiadó, Budapest.
  13. Szántó Gy. T. (2003), Anglia története, Akkord kiadó, Budapest.
  14. Vogel G., Müller W. (2003), Atlasz – Építészet, Athenaeum kiadó, Budapest.
  15. Encarta Enzyklopädie 2005, Microsoft Corporation. 1.(1973): Istoria ilustrată a picturii. Editura Meridiane, București.
  16. SEBESTYÉN, GY., MAHLERE, E., LÁNG, N., ZSÁMBOKI, GY., KUZSINSZKY, B. (1997): Az Ókor művészete. Anno Kiadó, Budapest.
  17. READ, H. (1972): A modern festészet. Corvina Kiadó, Budapest.
  18. D. FEHÉR, ZSUZSA, POGÁNY, G. (1971): Magyar festészet a XX. Században. Corvina Kiadó, Budapest.
  19. DRĂGUȚ, V., FLOREA, V., GRIGORESCU, D., MIHALACHE, M. (1976): Pictura românească în imagini. Editura Meridiane, București.
  20. SCHILERU, E. (1971): Impresionismul. Editura Meridiane, București.
- Clasicii picturii universale. Editura Meridiane, București

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy keretében leadott anyag összhangban áll a kultúra és civilizáció témakörében létező meghatározó szakirodalmi munkák tartalmával, valamint a belföldi és külföldi más egyetemi központokban tanított anyaggal egyaránt.
- A munkaadók által a szakember-képzésre vonatkozóan megfogalmazott vélemények szerint magas értékű ezek professzionalizmusa, ami megerősíti, hogy az erre a programra alapozott oktatási curriculum szerkezete és tartalma helyes, átfogó és hatékony.

- A diszciplína keretében elsajátított ismeretek és képességek birtokában, a diákok jó eséllyel pályázhatnak különböző funkciók betöltésére idegenvezetés, vagy általában turizmusban érdekelt vállalkozásokban.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	<ul style="list-style-type: none"> • az elsajátított fogalmak rendszerezésének és felhasználásának ellenőrzése • logikai koherencia és vitakészség • szakterminológia asszimilációja • hozzáállás, egyéni munka/tanulás iránti érdeklődés	<ul style="list-style-type: none"> • Végleges felmérő vizsgaidőszakban: összefoglaló tesztelés	60%
10.5 Szeminárium/ Laboratórium	<ul style="list-style-type: none"> • gyakorlati alkalmazás képessége • az elsajátított ismeretek használatának képessége • hozzáállással kapcsolatos kritériumok: lelkiismeretesség, egyéni munka/tanulás iránti érdeklődés	<ul style="list-style-type: none"> • szemináriumi tananyagra vonatkozó írásbeli kérdésekre adott válaszok (nagyvizsga alkalmával)	30%
		<ul style="list-style-type: none"> • jelenlét	10%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • a kultúra és civilizáció fogalmának, a társadalmi-gazdasági rendszerre kifejtett hatásmechanizmusának és összetevőinek alapos ismerete; • civilizációfejlődés és a fő eszméáramlatok történeti fejlődésének bemutatásán keresztül az emberiség közös kultúrörökségének ismerete • egyetemes kultúrtörténeti, művészeti, művészettörténeti és tudománytörténeti fogalomkészleteinek megalapozása.			

Kitöltés dátuma:

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2022.04.20

.....

.....

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

Intézetigazgató

.....